

TANGAZO LA SERIKALI NA. 917 la tarehe 22/12/2023

**SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA),
(SURA YA 287)**

SHERIA NDOGO

(Imetengenezwa chini ya kifungu cha 153(1))

SHERIA NDOGO YA UDHIBITI NA USIMAMIZI WA MIFUGO YA HALMASHAURI YA
WILAYA YA LIWALE YA MWAKA 2023

- | | |
|----------|---|
| Jina | 1. Sheria Ndogo hii itajulikana kama Sheria Ndogo ya Udhibiti na Usimamizi wa Mifugo ya Halmashauri ya Wilaya ya Liwale ya Mwaka 2023. |
| Matumizi | 2. Sheria Ndogo hii itatumika eneo lote la Halmashauri ya Wilaya ya Liwale. |
| Tafsiri | 3. Katika Sheria Ndogo hii, isipokuwa kama muktadha utahitaji vinginevyo-
“Afisa Mwidhiniwa” maana yake ni afisa yeyote aliyeteuliwa na Mkurugenzi kwa lengo la kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;
“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Wilaya ya Liwale;
“kaya” maana yake ni familia ya watu akiwemo baba, mama, mtoto au watoto na mtu mwingine yeyote anayeishi na familia hiyo, au watu wanaokaa katika nyumba moja na kuishi kama familia au mtu yeyote anayeishi peke yake katika chumba au nyumba;
“kibali” maana yake ni idhini ya maandishi inayotolewa |

na Halmashauri kwa ajili ya kufanya shughuli iliyokusudiwa chini ya Sheria Ndogo hii;
“mfugo” maana yake ni ng’ombe, mbuzi, kondoo, kuku na wanyama wengine wafugwao na binafsi;
“Mkurugenzi” maana yake ni Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Liwale au Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi;
“ufugaji wa ndani” maana yake ni ufugaji na ulishaji wa mifugo ndani ya jengo lililoruhusiwa;
“wakala” maana yake ni mtu binafsi, kikundi, taasisi, shirika, au kampuni iliyoteuliwa kwa ajili ya kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii.

Wajibu wa
Halmashauri

4. Halmashauri itakuwa na wajibu wa kufanya mambo yafuatayo:

- (a) kuandaa mpango wa matumizi bora ya ardhi;
- (b) kutenga maeneo maalumu kwa ajili ya shughuli ya ufugaji kwa mujibu wa Mpango wa Matumizi Bora ya Ardhi;
- (c) kujenga majosho ya mifugo kwa kushirikiana na wananchi;
- (d) kutoa elimu ya ufugaji bora kwa jamii ili kuongeza tija;
- (e) kufanya sensa ya mifugo, kuweka alama na kutoa kadi za mifugo;
- (f) kutoa chanjo kwa kushirikiana na wafugaji ili kudhibiti magonjwa ya mifugo yasiyoambukiza na yanayoambukiza binadamu; na
- (g) kudhibiti uzururaji holela wa mifugo na wanyama katika Halmashauri.

Wajibu wa
mfugaji

5. Kila mfugaji atahakikisha kuwa-

- (a) anaogesha mifugo yake ili kudhibiti

- magonjwa ya wanyama kama atakavyoelekezwa na Halmashauri;
- (b) anapeleka mifugo yake katika vituo vya chanjo kama itakavyoamriwa na Halmashauri na atalipia chanjo hiyo kama atatakiwa kufanya hivyo kwa mujibu wa viwango vitakavyoainishwa na mamlaka husika;
 - (c) mifugo yake inawekwa alama maalumu zinazotolewa kwa mujibu wa sheria na miongozo;
 - (d) anafuga mifugo kwa idadi iliyoidhinishwa kulingana na maelekezo ya sheria na miongozo;
 - (e) hakaribishi wafugaji wengine bila kibali cha Halmashauri;
 - (f) anawapa mifugo malisho na maji ya kutosha kwa kuzingatia kanuni bora za ufugaji;
 - (g) ana kibali cha kusafirisha mifugo na mazao yake;
 - (h) kabla ya kuingiza mifugo katika Halmashauri anapaswa kuwa na kibali cha maandishi cha kukubaliwa kuingiza mifugo hiyo;
 - (i) anafuga kwa kuzingatia mipango ya matumizi bora ya ardhi;
 - (j) anahudhuria mafunzo ya ufugaji kama atakavyohitajika na Halmashauri;
 - (k) anauza mifugo yake katika masoko na minada iliyoidhinishwa au eneo lingine kwa taarifa maalumu.

Kibali cha kufuga
wanyama

6.-(1) Mtu yeyote atakayetaka kufuga mifugo atalazimika kupata kibali cha kufuga kutoka kwa Halmashauri kama ilivyoainishwa katika Jedwali la

Kwanza la Sheria Ndogo hii.

(2) Bila kuathiri aya ndogo ya (1), mtu yeyote atakayekiuka taratibu za ufugaji chini ya Sheria Ndogo hii, atafutiwa kibali na atalazimika kuhamisha mifugo yake yote.

Masharti kwa
mfugaji

7.-(1) Kila mfugaji hataruhusiwa-

- (a) kuchunga, kulisha au kunywesha maji mifugo katika maeneo ambayo hayakutengwa kwa shughuli hiyo;
- (b) kutumia wanafunzi kuchunga au kuhudumia mifugo muda ambao wanatakiwa kuwa shule;
- (c) kusafirisha, kuswaga au kuhamisha mifugo kutoka eneo moja hadi lingine bila kibali kutoka Halmashauri;
- (d) kuingiza mifugo katika eneo la Halmashauri bila kibali;
- (e) kuuza au kununua mifugo katika maeneo ambayo si mnada, masoko au magulio ya mifugo yaliyoaidhinishwa bila kibali maalumu cha Halmashauri;
- (f) kulisha mifugo kwenye maeneo ya kilimo au wakulima kukaribisha mifugo kwenye maeneo yaliyotengwa kwa ajili ya kilimo;
- (g) kununua, kuuza au kufanya biashara ya kubadilishana aina yoyote ya mfugo au mifugo katika eneo la Halmashauri bila kibali maalum isipokuwa kwenye minada au magulio yaliyotengwa kwa shughuli hiyo na Halmashauri.

(2) Kila mfugaji atapaswa kuboresha eneo alilopewa na Halmashauri ikiwa ni pamoja na kuchimba virambo na visima (Msomera) na kupanda nyasi ili kuepuka changamoto za kuhamahama mara kwa mara

kutafuta malisho.

Kibali cha
kusafirisha
mifugo

8.-(1) Mtu yeyote ambaye anakusudia kusafirisha mfugo au mifugo na mazao yake kutoka au kuingia katika eneo la Halmashauri atatakiwa kuwa na kibali maalumu kilichoainishwa katika Jedwali la Pili la Sheria Ndogo hii.

(2) Halmashauri itatoa kibali cha kusafirisha mifugo kwa utaratibu ufuatao:

(a) mfugaji atatoa au kuonesha uthibitisho wa kumiliki mfugo au mifugo kutoka kwa Afisa Mwidhiniwa; na

(b) Halmashauri itakagua kibali cha kusafirisha mfugo au mifugo.

(3) Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kukamata na kutoza faini na adhabu kwa mfugo au mifugo yoyote inayosafirishwa kinyume na Sheria Ndogo hii.

Kudhibiti mifugo
inayozurura ovyo

9.-(1) Halmashauri itakamata mfugo au mifugo yoyote itakayoonekana inazurura ovyo katika eneo la Halmashauri na kila mfugo utalipiwa gharama ya kuhifadhiwa kwa kiwango kilichoainishwa katika Jedwali la Tatu.

(2) Endapo mfugo uliokamatwa hautachukuliwa na mmiliki ndani ya kipindi cha siku saba (7) tangu kukamatwa, Halmashauri itakuwa na haki ya kuuza kwa mnada mfugo huo baada ya kupata idhini ya Mahakama, na fedha zitakazopatikana zitarejeshwa kwa mmiliki wa mfugo huo baada ya kutoa faini inayodaiwa, gharama za kuhifadhi mfugo, gharama ya Mahakama na gharama ya mnada.

(3) Bila kuathiri aya ndogo ya (2), kabla ya kuuza mfugo kwa mnada, Halmashauri itamjulisha mmiliki na umma juu ya kusudio hilo.

(4) Endapo kutatokea kufa kwa mifugo au mfugo kutokana na sababu yoyote ile, Halmashauri haitawajibika na ulipaji wa gharama zozote isipokuwa kama vifo hivyo vitakuwa vimesababishwa na uzembe wa watumishi wa Halmashauri.

Ukaguzi wa
mifugo na bidhaa
za mifugo

10.-(1) Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kukataa aina yoyote ya mifugo au bidhaa kuingia au kuuzwa ndani ya eneo la Halmashauri, iwapo mifugo hiyo au bidhaa hizo zinaweza kuhatarisha afya au usalama wa mifugo mingine au watumiaji.

(2) Afisa Mwidhiniwa anaweza kuingia katika nyumba au jengo lolote kuanzia saa kumi na mbili asubuhi hadi saa kumi na mbili jioni kwa lengo la kukagua uzingatiaji wa Sheria Ndogo hii.

Taratibu za
biashara ya
mifugo na mazao
yake

11.-(1) Mfanyabiashara anatakiwa kuwa na leseni na vibali kutoka Mamlaka husika vinavyohusu kuuza na kununua mifugo na mazao ya mifugo na anatakiwa kuwasilisha vibali vyake Halmashauri kwa ajili ya uhakiki.

(2) Mfanyabiashara wa mifugo inayopelekwa au kutoka mnadani au machinjioni atatakiwa kuwa na kibali maalumu kutoka Halmashauri.

(3) Mfanyabiashara atakayesafirisha mifugo kutoka nje ya Halmashauri atatakiwa kuwa na kibali kutoka katika Halmashauri ambayo mifugo hiyo inatoka.

(4) Bila kuathiri masharti ya aya ndogo ya (2) na (3), mfanyabiashara wa mifugo anapaswa kusafirisha mifugo katika vyombo vya usafiri vinavyokubalika kwa mujibu wa Sheria.

(5) Mifugo yote itauzwa au kununuliwa katika minada na masoko yanayotambulika kwa mujibu wa Sheria.

(6) Minada yote ya mifugo au magulio ya mifugo yatafanyika kwa kibali maalumu cha Halmashauri na kwenye maeneo yaliyoruhusiwa.

Makosa

12. Mfugaji yeyote atakuwa ametenda kosa iwapo-

- (a) atashindwa au atakataa kuogesha au kuchanja mfugo au mifugo yake ili kuzuia magonjwa;
- (b) atalisha mfugo au mifugo kwenye maeneo yasiyoruhusiwa;
- (c) ataruhusu mfugo au mifugo yake kuzurura hovyoy;
- (d) atamshawishi mtu au kundi la watu kuingiza mifugo ndani ya Halmashauri bila kufuata sheria, kanuni na taratibu;
- (e) hatokuwa na kibali cha ufugaji;
- (f) atashindwa kutoa taarifa juu ya uwepo wa au dalili za ugonjwa au kifo cha ghafla cha mfugo au mifugo katika banda lake;
- (g) atashindwa kutoa ushirikiano wa uwekaji wa alama kwa mfugo au mifugo yake;
- (h) atajihusisha na utengenezaji wa vyakula vya mifugo huku akijua hana utaalamu huo; au
- (i) atamzuia Afisa Mwidhiniwa kutekeleza majukumu yake.

Adhabu

13. Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya Sheria Ndogo hii atakuwa ametenda kosa na akipatikana na hatia atatozwa faini ya kiasi kisichopungua Shilingi elfu hamsini na kisichozidi Shilingi laki tatu au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili jela au adhabu zote mbili kwa pamoja yaani faini na kifungo.

Kufilisha kosa

14. Mkurugenzi anaweza kumtoza faini mtu

yeyote aliyetenda kosa chini ya Sheria Ndogo hii, kiasi
kisichozidi shilingi elfu hamsini iwapo mkosaji atakiri
kosa kwa hiari na kuwa tayari kujaza fomu maalumu
iliyoainishwa katika Jedwali la Nne.

JEDWALI LA KWANZA

(Limetengenezwa chini ya aya ya 6(1))

KIBALI CHA KUFUGA MFUGO

Jina la Mfugaji:.....

Anuani:.....

Kata:..... Mtaa

Namba Nyumba:..... Namba Kitalu:.....

Ameruhusiwa kufuga Mifugo ifuatao katika eneo la.....

Na	Aina ya Mfugo	Koo	Idadi ya Mifugo		Jumla
			Jike	Dume	
1	Ng'ombe				
2	Mbuzi				
3	Kondoo				
4	Nguruwe				
5	Ngamia				
6	Punda				
7	Paka				
8	Farasi				
9	Sungura				
10	Mbwa				
11	Kuku au Bata				
12	Wanyama wengine				

Kibali hiki kimetolewa kwa Ndugu.....kwa muda wa miezi
kumi na mbili (12) kwa Mfugo au mifugo kuanzia tarehe.....hadi tarehe.....

Kimetolewa na:

Jina la Afisa Mwidhiniwa.....Saini.....

Wadhifa:.....

Tarehe:.....

Muhuri:.....

*Sheria Ndogo ya Udhhibiti Na Usimamizi wa Mifugo ya Halmashauri ya Wilaya ya
Liwale*

Tangazo La Serikali Na. 917 (Linaendelea)

JEDWALI LA PILI

(Limetengenezwa chini ya aya ya 8(1))

KIBALI CHA KUSAFIRISHA MIFUGO

Jina:.....
Anuani:.....
Ameruhusiwa kusafirisha Mifugo ifuatayo kutokakupitia njia
za.....hadi.....

Namba	Aina ya Mfugo	Idadi ya Mifugo
1.	Ng'ombe	
2.	Mbuzi	
3.	Kondoo	
4.	Nguruwe	
5.	Ngamia	
6.	Punda	
7.	Paka	
8.	Farasi	
9.	Sungura	
10.	Mbwa	
11.	Kuku au Bata	
12.	Mifugo wengine	

Kibali hiki kitakuwa cha muda wa siku..... kuanzia tarehe.....hadi tarehe.....
Kimetolewa na :
Jina la Afisa Mwidhiniwa:.....
Saini:.....
Wadhifa:.....
Tarehe:.....
Muhuri:.....

Sheria Ndogo ya Udhibiti Na Usimamizi wa Mifugo ya Halmashauri ya Wilaya ya Liwale

Tangazo La Serikali Na. 917 (Linaendelea)

JEDWALI LA TATU

(Limetengenezwa chini ya aya ya 9)

VIWANGO VYA MALIPO YA KUHIFADHI MIFUGO ILIYOKAMATWA NA HALMASHAURI
KWA KILA MFUGO

Na	Jina la Mfugo	Kiasi	Siku
1.	Ng'ombe	2500	1
2.	Mbuzi/Kondoo	1500	1
3.	Nguruwe	1500	1
4.	Punda/Farasi/Ngamia	2500	1
5.	Mbwa/Paka	1000	1

JEDWALI LA NNE

(Limetengenezwa chini ya aya ya 14)

FOMU YA KUKIRI NA KUFIFILISHA KOSA

Mimi nakiri KWA HIARI YANGU MWENYEW
mbele ya ambaye ni Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Liwale, kwamba mnamo tarehe ya Mwezi Mwaka nilitenda kosa la kukiuka masharti ya aya ya ya Sheria Ndogo ya Udhibiti na Usimamizi wa Mifugo ya Halmashauri ya Wilaya ya Liwale ya Mwaka 2023.

Kwa Mamlaka aliyopewa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Liwale, Niko tayari kulipa kiasi cha faini badala ya kushtakiwa Mahakamani.

NATHIBITISHA KWAMBA MAELEZO HAPO JUU NI YA KWELI NA NIMEYATOA MIMI MWENYEW KWA HIARI YANGU KADRI YA UFAHAMU WANGU

Leo tarehe..... ya Mwezi..... Mwaka

Jina..... Saini.....

MBELE YANGU:

Jina:.....

Saini.....

Wadhifa.....

Tarehe.....

Lakiri ya Halmashauri ya Wilaya Liwale imegongwa kwenye sheria Ndogo hii kufutia azimio lililopitishwa katika Mkutano mkuu wa Baraza la Madiwani la Halmashauri ya Wilaya ya Liwale uliofanyika Tarehe mwezi Mwaka..... na kushuhudiwa lakari hiyo ikigongwa mbele ya

TINA SEKAMBO
*Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri
Halmashauri ya Wilaya ya Liwale*

MOHAMED RASHID MTESA
*Mwenyekiti
Halmashauri ya Wilaya ya Liwale*

NAKUBALI,

Dodoma,
31 Oktoba, 2023

MOHAMED OMARI MCHENGERWA (MB)
*Waziri wa Nchi – Ofisi ya Rais,
(Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa)*